

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื่อไต

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะเสื่อไตที่ตัดเย็บจากผ้า ไม่ครอบคลุมถึงชุดสุภาพสตรีและชุดสุภาพบุรุษที่ได้ประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนแล้ว

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้คือ

- ๒.๑ เสื่อไต หมายถึง เสื่อของชาวไทยใหญ่ มีลักษณะเป็นเสื่อคอกกลมหรือคอตั่ง มีทั้งแขนสั้น แขนสามส่วน และแขนยาว ตัดเย็บโดยใช้ผ้าชนิดต่างๆ

๓. ประเภทและแบบ

- ๓.๑ เสื่อไต แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังรูปที่ ๑ คือ
- ๓.๑.๑ เสื่อไตสุภาพสตรี แบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ
 - ๓.๑.๑.๑ แบบมีลายปัก
 - ๓.๑.๑.๒ แบบไม่มีลายปัก
 - ๓.๑.๒ เสื่อไตสุภาพบุรุษ

เสื่อไตสุภาพสตรี

เสื่อไตสุภาพบุรุษ

รูปที่ ๑ ตัวอย่างเสื่อไตสุภาพสตรี เสื่อไตสุภาพบุรุษ
(ข้อ ๓.๑)

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดทั้งชิ้นงาน ประณีต สวยงาม รูปทรงและสัดส่วนไม่บิดเบี้ยว และไม่ปรากฏข้อบกพร่องให้เห็นชัดเจน เช่น ผ้าเป็นรู มีรอยแยก ขาด หรือรอยตะเข็บไม่เรียบร้อย ส่วนข้อบกพร่องอื่นๆ อันเกิดจากกรรมวิธีการทำด้วยมือต้องมีน้อยที่สุดและเป็นที่ยอมรับได้

๔.๒ เอกลักษณะ ต้องมีลักษณะเฉพาะของเสื้อไต ดังนี้

๔.๒.๑ เสื้อไตสุภาพสตรี

ต้องมีความยาวระดับเอว เป็นเสื้อป้ายด้านหน้า แขนเลยหรือต่อไหล่ อาจมีการปักทึบหรือปักฉลุบริเวณรอบผ้า เช่น รอบคอ ปลายแขน ชายเสื้อ และอาจตกแต่งด้วยวัสดุอื่นๆ เช่น ลูกปัด มุก เลื่อม

๔.๒.๒ เสื้อไตสุภาพบุรุษ

ต้องมีการเย็บตะเข็บด้านในของตัวเสื้อที่เรียกว่า “เข้าถ้ำ” ไม่ต่อไหล่ อาจเย็บแยกชายเสื้อทั้งสองด้าน กรณีเสื้อแขนยาวอาจเย็บตะเข็บเป็นรอยต่อบริเวณข้อศอกหรือปลายแขน เย็บตะเข็บคู้หรือตะเข็บเดี่ยว ตั้งแต่รอบคอเสื้อลงมาเป็นเส้นตรงขนานกับสาบเสื้อจนถึงชายเสื้อ ตรงกลางด้านหลังเย็บตะเข็บเป็นเส้นตรงตั้งแต่คอจนถึงชายเสื้อ กระดุมทำด้วยผ้าชนิดเดียวกับตัวเสื้อ มีกระเป๋ापะที่ชายเสื้อด้านซ้าย ด้านขวา และที่หน้าอกด้านซ้าย ซึ่งจะเจาะเป็นช่องเล็กๆ ตามแนวยาวด้านข้างขวามือของกระเป๋

๔.๓ การปัก (ถ้ามี)

ลวดลายที่ปักต้องเด่นชัด ประณีต สวยงาม ความตึงหย่อนจากเส้นด้ายที่ใช้ปักต้องสม่ำเสมอ และถูกต้องตามลักษณะลายพื้นฐาน เช่น ปักไขว้ ปักทึบ ปักฉลุ ปักลูกโซ่

๔.๔ การเย็บ

๔.๔.๑ ฝักรหรือผีเข็มไม่ห่างหรือถี่เกินไปหรือข้ามกระโดด

๔.๔.๒ ตะเข็บเสื้อด้านในต้องไม่หลุดลุ่ย มีรอยแยกหรือขาด

๔.๔.๓ การสอยต้องประณีต ไม่ปรากฏเส้นด้ายบนผ้าด้านถูกอย่างชัดเจน

๔.๕ การซับใน (ถ้ามี)

สีของผ้าซับในต้องสีเดียวกันหรือกลมกลืนกับผ้าตัวนอก และไม่ตึงรั้งจนทำให้เสื้อเสียรูปทรง

๔.๖ วัสดุเกาะเกี่ยว (ถ้ามี)

ต้องอยู่ในสภาพที่ดี แข็งแรง ทนทาน เหมาะสมกับแบบและเนื้อผ้า กรณีเป็นโลหะต้องไม่เป็นสนิม

๔.๗ การตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต สวยงาม ติดแน่น คงทน และเหมาะสมกับเนื้อผ้า

เมื่อตรวจสอบตามข้อ ๔.๑ แล้ว ผลการตรวจสอบของผู้ตรวจแต่ละคนต้องไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งไม่ผ่าน

๔.๘ ขนาด

ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก โดยมีเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน ± ๑ นิ้วหรือ ± ๒.๕ เซนติเมตร

๕. การบรรจุ

- ๕.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุเสื่อไตในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นกับเสื่อไตได้

๖. เครื่องหมายและฉลาก

- ๖.๑ ที่ฉลากหรืออุปกรณ์บรรจุเสื่อไตทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมี เลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียด ต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น เสื่อไตหญิง เสื่อไตหญิงปีกลาย เสื่อไตชาย
 - (๒) ประเภทและแบบ
 - (๓) ขนาด
 - (๔) เดือน ปีที่ทำ
 - (๕) ข้อเสนอแนะในการดูแลรักษา
 - (๖) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง เสื่อไตประเภทเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบขนาด การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มจากรุ่นเดียวกันจำนวน ๒ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๘ ข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าเสื่อไตรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - ๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป เอกลักษณ์ การปัก การเย็บ การซับใน วัสดุเกาะเกี่ยว และการตกแต่งด้วยวัสดุอื่น ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๗.๒.๑ แล้วจำนวน ๒ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๗ จึงจะถือว่าเสื่อไตรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๗.๓ เกณฑ์ตัดสิน
- ตัวอย่างเสื่อไตต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๑ และข้อ ๗.๒ จึงจะถือว่าเสื่อไตรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๘. การทดสอบ

- ๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป เอกลักษณ์ การปัก การเย็บ การซับใน วัสดุเกาะเกี่ยว และการตกแต่งด้วยวัสดุอื่น ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบเสื้อผ้า อย่างน้อย ๓ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจโดยอิสระ ผลการตรวจสอบของแต่ละลักษณะให้ตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น
- ๘.๒ การทดสอบขนาด ให้ใช้เครื่องวัดที่เหมาะสม
- ๘.๓ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ตรวจพินิจ
-